
EXERCICIOS DE APOIO

---

1. **Concepto de ensaio.**
2. **Características do ensaio**
3. **Cal é o ensaio político fundamental na literatura galega? Comenta brevemente o seu contido.**
4. **Que tipo de ensaio foi fundamental para o Grupo Nós? Por que? Comenta brevemente o fundamental do ensaio considerado a «autodefinición» deste grupo.**
5. **O ensaio literario.**

SOLUCIÓNS

1. Este xénero tradicionalmente foi considerado un xénero menor, pero hoxe en día está a ser un xénero moi difundido e traballado. Como xa se indica no título da unidade, é un xénero que trata de materia doutrinal e non ficcional. O propósito estético queda subordinado aos fins ideolóxicos, non obstante, non está ausente por completo.
2.
  - Subxectividade: abórdanse os temas dende a visión do autor.
  - Estrutura aberta e propósito reflexivo: o autor interpreta un aspecto da realidade coa esperanza de que o lector realice as súas propias conclusións do mesmo.
  - Non exhaustividade: contén consideracións parciais e incluso improvisadas. O autor non pretende esgotar todas as posibilidades da materia tratada.
  - Diversidade temática
  - Carencia de estrutura rixida: o autor non está obrigado a seguir unha disposición predeterminada. Predomina entón a capacidade de asociación e de reflexión do autor sobre a exposición sistemática do tema.
  - Carácter dialogal: o autor pretende establecer unha «charla informal» co seu lector. Isto explica o coloquialismo de moitos ensaios.
3. A obra máis representativa é **Sempre en Galiza**, de Daniel Rodríguez **Castelao**, escrita en Bos Aires en 1944, aínda que redactada uns anos antes (os textos que a forman irán aparecendo nas páxinas de prensa dende o ano 1935). Está dividida en tres libros e un limiar e trata cuestións fundamentais para o pobo galego: a súa particularidade e diferenzas con outros pobos que conforman o estado español, a necesidade de elaborar un estatuto de autonomía para Galicia, etc. Considérase a Biblia do galeguismo.

4. A importancia que en xeral tivo para o Grupo Nós o ensaio, multiplicábase cando se trataba do ensaio histórico, na procura de sentar as bases da nosa identidade.

Vicente Risco será o responsable do que poderíamos cualificar como o primeiro «ensaio de autodefinición»: *Nós, os inadaptados*, que radiografiará a actividade e o pensamento de todo o grupo, a Xeración Nós.

5. Quizais o texto *Preludio a toda estética futura* de Vicente Risco, poida ser considerado como o primeiro ensaio literario galego, aínda que segue o enfoque que este mesmo escritor seguía en *Nós, os inadaptados* ou Florentino Cuevillas en *Dos nosos tempos*: un exercicio de autodefinición máis que a redacción dun ensaio propiamente dito.

De Vicente risco é tamén *Ensaio dun programa pró estudio da literatura popular galega*, escrito no ano 1928.

A Leandro Carré Aldao pertencen as consideracións feitas no ano 1926 no número 27 da revista *Nós*, baixo o título «Encol da nova novela galega», nas que incide en que a lingua é un elemento fundamental á hora de considerar unha novela como galega.

Andando adiante no tempo, na época da Xeración Galaxia, atopámonos cunha serie de ensaios que, a pesar de ser considerados como filosóficos, fan un forte fincapé no aspecto literario, particularmente no universo rosaliano e na análise da relación que a escritora ten coa saudade: *A saudade en Rosalía* (1952) de Ramón Piñeiro e *Sete ensaios sobre Rosalía* de Celestino Fernández de la Vega, no que este filósofo intenta establecer unha ligazón entre Rosalía e a corrente romántica europea. De novo é Rosalía, xunto con Castelao, o obxecto de interese dun filósofo da Xeración Galaxia, Domingo García Sabell, no seu volume *Ensaíos II*.

A relación entre o feminismo e a literatura obsérvase nos traballos de María Xosé Queizán (*Misoxinia e racismo na poesía de Pondal*, 1998) e de Carme Blanco (*Literatura galega de muller*, 1991; *Nais, damas, prostitutas e feirantas*, 1995; e máis recentemente *Alba de mulleres*, 2003).

Como exemplo de ensaio literario que fai un achegamento á historia da literatura fuxindo da estrutura canónica dun manual temos *De Pondal a Novoneyra* (1984) de Xosé Luis Méndez Ferrín.